

EFEKTIVNA KAMATNA STOPA

Živković, Branka

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:228:013682>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-22**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department of Professional Studies](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Stručni prijediplomski studij Računovodstvo i financije

BRANKA ŽIVKOVIĆ

ZAVRŠNI RAD

EFEKTIVNA KAMATNA STOPA

Split, lipanj 2023.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Stručni prijediplomski studij Računovodstvo i financije

Predmet: Poslovna matematika

ZAVRŠNI RAD

Kandidat: Branka Živković

Naslov rada: Efektivna kamatna stopa

Mentor: Renata Kožul Blaževski, univ.spec. oec, viši predavač

Split, lipanj 2023.

SADRŽAJ

SAŽETAK: EFEKTIVNA KAMATNA STOPA	1
SUMMARY: EFFECTIVE INTEREST RATE.....	1
1. UVOD	2
2. KREDIT	3
2.1. Vrste kredita	4
2.1.1. Podjela kredita	4
2.1.2. Bankarski krediti	5
2.2. Kamata.....	7
2.3. Instrumenti osiguranja otplate kredita	9
2.4. Naknade na obavljene usluge u kreditnom poslovanju	10
3. EFEKTIVNA KAMATNA STOPA	12
3.1. Maksimalna efektivna kamatna stopa.....	12
3.2. Troškovi koji ulaze u izračun efektivne kamatne stope	13
3.3. Metodologija izračuna efektivne kamatne stope	14
3.4. Primjer izračuna efektivne kamatne stope	16
4. USPOREDBA PONUDE GOTOVINSKIH KREDITA NA TEMELJU EFEKTIVNE KAMATNE STOPE.....	21
4.1. Usporedba reprezentativnih primjera gotovinskih kredita	22
4.1.1. Nenamjenski gotovinski kredit u OTP banci	22
4.1.2. Nenamjenski gotovinski kredit u Privrednoj banci Zagreb	23
4.1.3. Nenamjenski gotovinski kredit u Zagrebačkoj banci.....	24
4.1.4. Usporedba nenamjenskih gotovinskih kredita	25
4.2. Usporedba nenamjenskih kredita sa ugovorenim ili bez ugovorenog instrumenta osiguranja.....	26
4.3. Obveza informiranja potrošača prije sklapanja ugovora	27
5. ZAKLJUČAK	29
LITERATURA.....	30
POPIS TABLICA.....	32
PRILOZI.....	33

SAŽETAK: EFEKTIVNA KAMATNA STOPA

Kredit je ugovor kojim kreditna institucija posuđuje dužniku određeni iznos novca uz uvjet da se posuđeni novac, uvećan za cijenu (kamatu), vrati u određenom vremenskom razdoblju. Cijena posuđenog novca, odnosno kamata, izražava se kao nominalna kamatna stopa. Ugovaranje kredita nosi i druge troškove i zahtjeve od dužnika, kao što su naknada za obradu zahtjeva, police osiguranja i slično, koji povisuju cijenu kredita. Zbog toga su kreditne institucije obvezne iskazati u svojim ponudama efektivnu kamatnu stopu. Efektivna kamatna stopa pokazuje ukupni trošak kredita. Računa se prema jedinstvenoj metodologiji na način da se u njen izračun, osim nominalne kamatne stope, uključe i naknade koje se plaćaju pri odobrenju kredita. U ovom radu prikazano je kako efektivna kamatna stopa olakšava usporedbu ponuda kredita različitih kreditnih institucija. Pokazano je kako se odabir povoljnijeg kredita može temeljiti na usporedbi efektivnih kamatnih stopa, ali i da je za donošenje konačne odluke važno detaljno provjeriti sve uvjete i zahtjeve ugovora o kreditu.

Ključne riječi: kredit, ukupni trošak kredita, efektivna kamatna stopa

SUMMARY: EFFECTIVE INTEREST RATE

Bank loan is a contract by which a credit institution lends a certain amount of money to the debtor with the requirement that the borrowed money, increased by the price (interest), must be repaid within a certain period of time. The price of borrowed money, interest, is expressed as a nominal interest rate. Granting a loan requires from the borrower additional costs and demands, such as, for example, loan approval fee, insurance policies, etc., which increases the price of the loan. That is why credit institutions are obliged to present the effective interest rate in their credit offers. The effective interest rate shows the total cost of the loan. It is calculated in a uniform way and, in addition to the nominal interest rate, the calculation of this interest rate also includes fees charged when the loan is granted. This final thesis shows how the effective interest rate facilitates the comparison of the loan offers between different credit institutions. It is shown that choosing a more affordable loan can be based on a comparison of effective interest rates, but also that, in order to make a final decision, it is important to check all the conditions and requirements of the loan agreement.

Keywords: bank loan, total cost of a loan, effective interest rate

1. UVOD

U današnje vrijeme nemoguće je zamisliti život bez korištenja financijskih proizvoda, za plaćanje, potrošnju, štednju ili investiranje. Takav jedan proizvod je i kredit s kojim se svaki čovjek sigurno susreo u životu, još kao dijete slušajući roditelje i njihove rasprave o tome kako riješiti određeni financijski problem, ili u odrasloj dobi kada se to isto dijete i samo suočava s financijskim izazovima.

Kreditom možemo doći do novčanih sredstava kojima možemo financirati bilo koju osobnu potrebu. Razlozi zaduživanja mogu biti trenutna potreba za većom količinom novčanih sredstava zbog na primjer financiranja školovanja, kupnje automobila, raznih potreba kućanstva, putovanja i drugih potreba, dok netko poseže za kreditom kao rješenjem za refinanciranje već postojećih dugovanja ili kako bi zadovoljio osnovne životne potrebe. I dok neki ljudi ne vide ništa loše u zaduživanju da bi zadovoljili potrebe sadašnje potrošnje, drugi ga pokušavaju izbjeći, a jedini razlog za posuđivanje novca bila bi im opravdana i neodgodiva potreba za dodatnim novčanim sredstvima. U svakom slučaju, posuđivanje novca ne mora biti „nužno zlo“. Kredit može biti dobra opcija ako se procjene svi rizici, razumiju uvjeti i odredbe kreditiranja i ako se usporede dostupne ponude, a sve u svrhu donošenja ispravne odluke o zaduživanju.

Zbog toga je tema ovog rada efektivna kamatna stopa, stopa koja prikazuje stvarnu cijenu kredita. Ona povećava transparentnost u pogledu troškova kod zaduživanja čime se daje precizniji prikaz cijene kredita i olakšava usporedbu ponude kredita koji se nude na tržištu. Rad se sastoji od pet poglavlja u kojima su teoretski objašnjeni pojam kredita, troškovi povezani s kreditima i efektivna kamatna stopa, a zatim je prikazana usporedba ponude gotovinskih nenamjenskih kredita. Cilj ovog rada je razumijevanje efektivne kamatne stope koja omogućuje potrošaču da uspoređi slične ponude kreditnih institucija i prepozna najbolju.

2. KREDIT

U ekonomskoj znanosti kredit predstavlja određeni dužničko - vjerovnički odnos između dva subjekta - davatelja i primatelja kredita. Davatelj kredita daje kredit primatelju u sadašnjosti vjerujući u njegovo obećanje da će kredit vratiti do određenog trenutka u budućnosti. Ovaj odnos zasnovan je na povjerenju. Sama riječ kredit potječe od latinskog glagola credo što u prijevodu znači „vjerovati“. Podrijetlo riječi ističe povjerenje kao važnu sastavnicu u zasnivanju kreditnog odnosa.¹

U svakodnevnom govoru pojam kredit i zajam se često koriste kao sinonimi. No iako se radi o gotovo identičnim pojmovima razlika među njima ipak postoji. Svaki kredit je istodobno i zajam, ali zajam ne mora biti i kredit. Kredit se definira kao određena novčana svota koju financijska organizacija, kao kreditor (vjerovnik, zajmodavatelj), ustupa nekoj drugoj osobi (dužniku, zajmoprimcu) uz obvezu da mu ih ovaj vrati i plati pripadajuću naknadu - kamatu. Zajam se definira kao ono što se daje odnosno uzima uz obvezu da bude vraćeno, gospodarski odnos u kojem zajmodavatelj daje zajmoprimatelju svotu novca ili određenu količinu dobara. Ono po čemu se ova dva pojma razlikuju je kreditor odnosno zajmodavatelj. U slučaju kredita zajmodavatelj je uvijek banka ili neka druga financijska institucija dok kod zajma uz banku ili druge financijske institucije zajmodavatelj može biti i nebankarska i nefinancijska institucija (fizička ili pravna osoba).²

Uvjete i kriterije za odobravanje kredita propisuje u pravilu davatelj kredita. Davatelj kredita je sukladno tome aktivni subjekt i njemu kredit predstavlja vlasništvo, budući primitak ili aktivu. Istovremeno primatelj kredita je pasivni subjekt u kreditnom odnosu jer kredit njemu predstavlja buduću obvezu vraćanja ili pasivu.³

Kredit se odobrava po osnovi ugovora kojeg zaključuju kreditor i korisnik kredita. Iznos odobrenog kredita naziva se glavnica i za njega primatelj kredita plaća određenu naknadu s obzirom da kredit vraća u nekom dogovorenom budućem vremenu. Naknada za kredit naziva se kamata i iskazuje se u postotku od odobrene glavnice, a budući trenutak u kojem se kredit mora vratiti određuje se rokom vraćanja ili dospijecem kredita. Kamata i rok dospijeca

¹ Ora, B. (2007) *Poslovno bankarstvo: Kredit i financijska tržišta*. Split: Sveučilište u Splitu, str. 78.

² Ibidem, str. 77.

³ Nikolić, N. i Pečarić, M. (2007) *Osnove monetarne ekonomije: Kredit*. Split: Naklada Protuder, str. 70.

predstavljaju glavne odrednice kreditnog odnosa. Po zaključenju ugovora kreditor isplaćuje ugovoreni novčani iznos korisniku kredita koji odjednom ili periodički uplaćuje iznose u svrhu otplate kredita koji se sastoje od kamata i iznosa kojim se otplaćuje glavnica i redovito se plaćaju u određenom vremenskom razdoblju prema otplatnom planu.⁴

2.1. Vrste kredita

U praksi postoji velik broj kredita koji se mogu klasificirati prema raznim kriterijima, te su u nastavku navedene najčešće podjele.

2.1.1. Podjela kredita

U pogledu namjene, krediti se dijele na potrošačke i investicijske kredite. Potrošački (konzumni) kredit je kredit koji se koristi u cilju povećanja potrošačke moći dužnika. On djeluje na povećanje potrošnje iznad trenutne platežne sposobnosti korisnika pa je u svojoj biti potrošački kredit neproizvodan. Investicijski (industrijski) kredit služi za povećanje snage proizvodnje korisnika. Ova vrsta kredita povećava potrošnju ali preko povećanja proizvodnje, čime doprinosi povećanju sposobnosti društva za gospodarski razvitak.⁵

Prema roku vraćanja krediti se dijele na kratkoročne, srednjoročne i dugoročne kredite. Kratkoročni krediti su oni kojima je rok za povrat do godine dana. U srednjoročne kredite spadaju krediti kojima je rok dospijeća do pet godina, a svi krediti s rokom dospijeća iznad pet godina, najčešće do deset, spadaju u dugoročne kredite. Iznimka su stambeni krediti kojima je rok dospijeća i preko petnaest godina.⁶

Sukladno uvjetima otplate krediti se dijele na jednokratne, obročne i amortizacijske. Jednokratni su oni koji se vraćaju odjednom u cjelokupnom iznosu. Obročni krediti su oni kod kojih se ugovorenim otplatnim iznosima otplaćuje jednak iznos glavnice dok visina kamata, a samim time i visina obročne rate, ovisi o iznosu preostalog dugovanja. Amortizacijski krediti se otplaćuju anuitetima koji mogu biti mjesečni, tromjesečni ili polugodišnji. Anuiteti su

⁴ Ibidem, str. 69. - 70.

⁵ Ora, B., op. cit., str. 79.

⁶ Ibidem, str. 80.

jednaki tijekom cijelog razdoblja otplate kredita, mijenja se jedino struktura odnosno udio u otplati glavnice kredita i kamate na preostali dug.⁷

Ovisno o obliku krediti se dijele na naturalne, komercijalne i novčane. Naturalni kredit je najstariji oblik kredita, kredit u realnim dobrima (žito, alat, stoka i slično) i danas je vrlo rijedak. Komercijalni kredit je kredit koji se daje u robi i vraća u novcu. U ovu skupinu spadaju svi oblici kredita za kupnju opreme ili izvođenje radova u graditeljstvu i svi oblici kupnje robe na kredit. Međutim, najčešći oblik kredita je novčani kredit. Odobrava se i vraća u novcu, odobravaju ga prvenstveno banke i druge kreditne institucije i zbog toga se često naziva i bankarskim kreditom.⁸

2.1.2. Bankarski krediti

Česta podjela bankarskih kredita je na nenamjenske i namjenske kredite.

„Nenamjenski krediti omogućuju korištenje financijskih sredstava prema potrebama i željama potrošača (korisnika kredita). Vrste nenamjenskih kredita su:

- Okvirni kredit (dopušteno prekoračenje po tekućem računu) - najčešće je korišten nenamjenski kredit zbog lake dostupnosti, a iznos okvirnog kredita u pravilu ovisi o visini redovitih primanja vlasnika tekućeg računa.
- Gotovinski kredit - odobrava se u svrhu premošćivanja problema s likvidnošću, pri čemu se gotovina isplaćuje na račun korisnika kredita, koji se potom njome koristi prema vlastitim potrebama i za namjenu koju želi.
- Lombardni kredit - odobrava se na temelju zaloga realnih pokretnih vrijednosti (depozit, polica osiguranja, udio u investicijskom fondu, stambena štednja, vrijednosni papir,...) koje služe kao osiguranje povrata kredita. Iznos kredita u pravilu je manji od tržišne vrijednosti zaloga, a prednost ovakvih kredita je što korisnik kredita ostaje u vlasništvu zaloga (osim u slučaju da se kredit ne vrati prema ugovorenim uvjetima).
- Hipotekarni kredit - gotovinski kredit s nekretninom kao instrumentom osiguranja (...).

⁷ Ibidem, str. 80.

⁸ Ibidem, str. 78. - 79.

Namjenski su krediti samo oni krediti kod kojih se financijska sredstva smiju potrošiti isključivo u svrhu za koju su odobreni i u pravilu imaju malo nižu kamatnu stopu u odnosu na nenamjenske kredite. Vrste namjenskih kredita su:

- Potrošački kredit - obično se odobrava na temelju ispostavljenog predračuna za kupnju neke robe ili na temelju ponude koju je izdao prodavatelj.
- Kredit za kupnju motornih vozila - odobrava se na temelju ispostavljenog predračuna za kupnju vozila koji izdaje prodavatelj ili na temelju sporazuma o prijenosu vlasništva nad vozilom koje je predmet kreditiranja.
- Studentski/učenički kredit - odobrava se za plaćanje troškova studiranja (u zemlji i inozemstvu), a moguće se njime koristiti i za plaćanje školarine privatnog srednjoškolskog obrazovanja.
- Stambeni kredit - odobrava se za kupnju, izgradnju ili adaptaciju kuće odnosno stana. Ako se odobreni kredit u punom iznosu ne isplati direktno na račun prodavatelja odnosno izvođača, namjenu korištenja preostalog iznosa potrebno je dokumentirati.“⁹

Većina bankarskih kredita regulirana je Zakonom o potrošačkom kreditiranju i Zakonom o stambenom potrošačkom kreditiranju. Zakon o potrošačkom kreditiranju definira potrošačko kreditiranje kao pravni posao kojim vjerovnik daje na raspolaganje potrošaču određeni novčani iznos na raspolaganje na određeno vrijeme, s namjenom ili bez namjene, a potrošač se obvezuje vratiti dodijeljena novčana sredstva u određeno vrijeme i za to platiti kamate i naknade. Potrošač je fizička osoba koja djeluje izvan svoje poslovne djelatnosti, a vjerovnik je fizička ili pravna osoba koja odobrava kredit u okviru svoje poslovne djelatnosti. Posebno su kao vjerovnici naglašene kreditne institucije, kreditne unije, institucije za elektronički novac i institucije za platni promet. Primjena ovog zakona isključena je iz niza ugovora kao što su ugovori za kredite iznosa većeg od 132.722,81 EUR, ugovori o operativnom leasingu, ugovori o prekoračenju po tekućem računu koji se mora otplatiti u roku od mjesec dana, ugovori o kreditu bez kamata, sindikalni krediti i dr.¹⁰ Zakonom o stambenom potrošačkom kreditiranju uređuju se informacije, prava i postupci vezano za sklapanje ugovora o kreditiranju za koji je kao instrument osiguranja dano založno pravo na stambenoj nekretnini i ugovora o kreditu čija je namjena stjecanje ili zadržavanje prava vlasništva na stambenoj nekretnini. Potrošač je isto definiran kao fizička osoba koja djeluje izvan poslovne djelatnosti, a vjerovnici su pravne i

⁹ <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/krediti/vrste-kredita> [29.4.2023.]

¹⁰ Zakon o potrošačkom kreditiranju, Narodne novine br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15, 52/16 i 128/22, čl. 2. i 3.

fizičke osobe koje u okviru svoje poslovne djelatnosti imaju pravo nuditi stambene potrošačke kredite tj. kreditne institucije i kreditne unije.¹¹

2.2. Kamata

Kamata je naknada u novcu koju dužnik plaća vjerovniku za korištenje sredstava odobrenog kredita, odnosno cijena pozajmljivanja novca. Ovisi o glavnici kredita (nominalnom iznosu kredita), načinu i roku povrata kredita, visini ugovorene ili propisane kamatne stope i metode obračuna kamata koju primjenjuje kreditna institucija.¹²

Kamatna stopa je relativni broj koji pokazuje iznos kamate za sto novčanih jedinica za neki osnovni vremenski interval. Vremensko razdoblje u kojem se obračunava kamata naziva se razdoblje ukamaćivanja ili razdoblje kapitalizacije. Razdoblje kapitalizacije najčešće je jedna godina, ali može biti i mjesec, tromjesečje, polugodište ili neki drugi vremenski interval. Kamate se mogu obračunavati na početku ili na kraju razdoblja ukamaćivanja, odnosno mogu biti dekurzivne ili anticipativne, a neovisno o tome pri obračunu kamata može se koristiti jednostavni ili složeni kamatni račun.¹³

Ako se kamate obračunavaju na kraju razdoblja ukamaćivanja govori se o dekurzivnom obračunu kamata. Dekurzivnim obračunom kamata se obračunava od početne vrijednosti tj. od glavnice s početka osnovnog razdoblja kapitalizacije i pribraja se glavnici, odnosno isplaćuje na kraju obračunskog razdoblja. Ako se kamate obračunavaju na početku razdoblja govori se o anticipativnom obračunu kamata. Kamata se obračunava unaprijed za razdoblje kapitalizacije, odnosno na početku razdoblja ukamaćivanja, i to od konačne vrijednosti glavnice (iznosa s kraja obračunskog razdoblja). Kamate obračunate anticipativno obračunavaju se od konačne, a kamata obračunate dekurzivno od početne vrijednosti zbog čega su kamate obračunate anticipativno uvijek veće, a samim time za dužnika je povoljniji dekurzivni obračun jer plaća manje kamata.¹⁴

¹¹ Zakon o stambenom potrošačkom kreditiranju, Narodne novine br. 101/17 i 128/22, čl. 3. i 4.

¹² <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/kamate> [25.4.2023.]

¹³ Babić, Z. i Tomić-Plazibat, N. (2003) *Poslovna matematika: Kamata i kamatna stopa*. 3. izdanje, Split: Ekonomski fakultet Split, str. 133.

¹⁴ Ibidem, str. 134. - 136.

U slučaju jednostavnog ukamaćivanja kamate se u svakom razdoblju kapitalizacije računaju na isti iznos. Kod složenog ukamaćivanja obračunata kamata za prvo obračunsko razdoblje pribraja se početnoj glavnici, pa se u idućem obračunskom razdoblju obračunava kamata na početnu glavnici uvećanu za iznos kamate iz prvog razdoblja. U svakom sljedećem razdoblju ukamaćivanja kamata se obračunava na preostalu glavnici uvećanu za obračunatu kamatu iz prethodnog razdoblja ukamaćivanja, odnosno dolazi do obračuna i kamate na kamatu.¹⁵

Jednostavne i dekurzivne kamate se obračunavaju na kraju svakog razdoblja ukamaćivanja na glavnici, dok se jednostavne i anticipativne kamate obračunavaju na početku svakog razdoblja ukamaćivanja na iznos glavnice s kraja razdoblja kapitalizacije. Složene i dekurzivne kamate se obračunavaju na kraju svakog razdoblja ukamaćivanja na iznos s početka tog razdoblja, dok se složene i anticipativne kamate obračunavaju na početku svakog razdoblja ukamaćivanja na iznos s kraja tog razdoblja.

Za vrijeme trajanja kapitalizacije kamatna stopa može biti fiksna ili promjenjiva. Fiksna kamatna stopa se ne mijenja za vrijeme trajanja ugovora i u pravilu je sigurnija, ali je u ponudama kreditnih institucija uglavnom viša od kamatnih stopa koje su navedene kao promjenjive. Promjenjiva kamatna stopa tijekom ugovornog razdoblja može se mijenjati ovisno o kretanju parametara koji utječu na nju i ako se poveća izravno utječe na povećanje obveze po kreditu.¹⁶

Kamatne stope koje se javljaju u kreditnim poslovanjima su:

- Nominalna kamatna stopa – osnovna je kamatna stopa koja se obračunava na nedospjelu glavnici kredita. Može se ugovoriti kao fiksna ili promjenjiva. Vremenska jedinica nominalne kamatne stope može biti bilo koje vremensko razdoblje (npr. godina, polugodište, mjesec i slično).
- Efektivna kamatna stopa - kamatna je stopa u čiji se izračun osim nominalne kamatne stope uključuju i naknade koje plaćaju pri odobravanju kredita i predstavlja realniji prikaz ukupne cijene kredita.
- Interkalarna kamatna stopa - ovom kamatnom stopom kreditna institucija izračunava i naplaćuje kamatu od trenutka kada odobri kredit do plaćanja prvog anuiteta kredita.

¹⁵ Ibidem, str. 136.

¹⁶ <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/kamate> [25.4.2023.]

Ukoliko nije drugačije ugovoreno, obračun interkalarne kamate provodi se po metodi obračuna nominalne kamatne stope.

- Zatezna kamatna stopa – kamatna je stopa koju kreditna institucija ugovara, obračunava i naplaćuje za nepravovremeno podmirenje svojih dospjelih potraživanja od korisnika kredita (glavnice, naknada i ostalih potraživanja).¹⁷

2.3. Instrumenti osiguranja otplate kredita

Zbog osiguranja od kreditnih rizika, kreditne institucije odobrenje svakog zahtjeva za kredit započinju ispitivanjem kreditne sposobnosti tražitelja kredita. O kreditnoj sposobnosti može se govoriti u formalnom i materijalnom smislu. Formalna kreditna sposobnost odnosi se na pitanje je li podnositelj zahtjeva za kredit pravno sposoban za zaključivanje ugovora i zaduživanje. Materijalna kreditna sposobnost odnosi se na pitanje pruža li dužnik dostatna jamstva da je sposoban u određenom vremenskom razdoblju ispuniti obvezu prema kreditnim poslovima. Ovisno o procjeni kreditne sposobnosti te vrsti i iznosu kredita od većine zajmoprimatelja se traži neki instrument osiguranja (kolateral) koji se točno definira ugovorom o kreditu. Kreditna institucija ima dvije svrhe od ugovaranja instrumenta osiguranja. Prvo je da se prodajom kolaterala osigurava prihod za pokriće iznosa koji zajmoprimatelj nije platio, a isto tako zajmoprimatelj, u strahu da ne izgubi vrijednu imovinu, više se zalaže otplatiti kredit.¹⁸

„Najčešći instrumenti osiguranja koji se ugovaraju u poslovima kreditiranja fizičkih osoba su:

- Isprava o zapljeni računa po pristanku dužnika – ovim instrumentom osiguranja daje se suglasnost za zapljenu primanja u slučaju nepodmirenja obveza po kreditu.
- Mjenica – ovim instrumentom se osigurava naplata s računa sudionika u kreditu, stoga svi financijski sudionici (korisnik, jamac, sudužnik) potpisuju mjenicu.
- Zadužnica - isprava kojom korisnik kredita daje kreditnoj instituciji pravo da se naplati po svim dospjelim obvezama nastalim s osnove odobrenog kredita.
- Solidarni jamac – solidarno s korisnikom kredita odgovara za preuzete obveze po kreditu.
- Zalog na nekretninama – najčešće se uzima kao instrument osiguranja kod stambenih i hipotekarnih kredita.

¹⁷ <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/kamate> [25.4.2023.]

¹⁸ Ora, B., op. cit., str.173. - 175.

- Zalog na depozitu – postoje krediti koji se odobravaju uz 100% zalog na depozitu, ali i u manjem postotku, što ovisi o vrsti kredita. Njihova ročnost u pravilu mora biti usklađena s ročnosti kredita i mogu poslužiti za potpuno podmirenje obveza po kreditu za koji su založeni.
- Zalog na pokretninama – najčešće je ova vrsta zaloga vezana uz specifičnu namjenu proizvoda, npr. vozila se uzimaju pod zalog kod kredita za kupnju vozila, isto je i sa npr. plovilima.
- Zalog na udjelima u fondovima – fizička osoba koja ima udjele u fondovima za određene vrste proizvoda može ponuditi taj instrument osiguranja pod zalog. Ovisno o profilu rizičnosti određenog fonda kreditna institucija odlukom o proizvodu jasno definira zalog nad udjelima u kojim fondovima smatra prihvatljivima i pod kojim uvjetima.
- Police osiguranja - često se nude različite mogućnosti osiguranja: životno osiguranje, osiguranje imovine, osiguranje otplate kredita, engl. PPI (payment protection insurance) ili CPI (credit protection insurance). Osiguranje otplate kredita pokriva rizik nemogućnosti vraćanja kredita zbog prestanka radnog odnosa zbog otkaza, smrti ili privremene odnosno trajne nesposobnosti za rad poput bolovanja ili invalidnosti.

Instrumenti osiguranja koje kreditna institucija primi od klijenta pohranjuje i čuva do konačne otplate kredita, a može ih aktivirati ukoliko korisnik kredita bude neuredan u otplati kredita i to redosljedom koji kreditna institucija odluči.

Nakon otplate kredita i podmirenja svih dugovanja po kreditu, instrumenti osiguranja vraćaju se korisniku kredita.¹⁹

2.4. Naknade na obavljene usluge u kreditnom poslovanju

Kreditna institucija u poslovima kreditiranja zaračunava primatelju kredita naknade koje su vezane uz stvarne troškove za obavljenju uslugu. Visine naknada kreditnih institucija međusobno se mogu razlikovati i po vrstama i iznosima. “Naknade mogu biti jednokratne ili višekratne te fiksne ili promjenjive, a iskazuju se izražene u novčanim jedinicama ili u postotnom iznosu u odnosu na iznos koji je predmet transakcije. Ako je naknada izražena u postotnom iznosu, obično su navedeni maksimalni i minimalni novčani iznos koji se naplaćuju za konkretnu vrstu usluge. Vrste i visine naknada za sve usluge koje su u ponudi pojedine

¹⁹ <https://www.hife.hr/abeceda-odgovornosti/instrumenti-osiguranja-kredita-24> [25.4.2023.]

kreditne institucije objavljuju se i javno su dostupne svima zainteresiranima, a najčešće se mogu pronaći u dokumentima pod nazivima Tarife naknada i Informativni dokument o naknadama. Osim što navedeni dokumenti moraju biti javno dostupni, kreditne institucije imaju propisanu obvezu uručiti Tarifu naknada prije sklapanja ugovora o kreditu, odnosno Informativni dokument o naknadama prije obvezivanja ugovorom o računu za plaćanje.²⁰

Usluge koje kreditna institucija može obračunati i naplatiti za obavljanje usluga u poslovima kreditiranja su: naknada za obradu kreditnog zahtjeva, naknada za vođenje kredita, naknada za promjene po kreditu, naknada za prijevremenu otplatu, naknada za otkaz ugovora o kreditu, naknade za izdavanje obavijesti i potvrda na zahtjev klijenta, naknada/premija za osiguranje potraživanja i druge naknade pod uvjetom da su sadržane u tarifi odnosno informativnom dokumentu kreditne institucije u vrijeme zaključenja ugovora o kreditu.²¹

²⁰ <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/naknade> [25.4.2023.]

²¹ Pravilnik o naknadama na potrošačke kredite, Narodne novine br. 15/14, čl. 3.

3. EFEKTIVNA KAMATNA STOPA

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu cijenu kredita pojedine kreditne institucije koja, osim nominalne kamatne stope, uključuje i ostale troškove kredita poput naknada i drugih izravnih troškova. Definirana je Odlukom o efektivnoj kamatnoj stopi i Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o efektivnoj kamatnoj stopi u kojoj se navodi da je efektivna kamatna stopa „kamatna stopa koja iskazuje ukupne troškove kredita za potrošače, izražena kao godišnji postotak ukupnog iznosa kredita, te izjednačuje na godišnjoj osnovi sadašnju vrijednost svih postojećih ili budućih obveza (povlačenja novca/tranše, otplata i naknada) ugovorenih između vjerovnika i potrošača.“²² Efektivna kamatna stopa podrazumijeva prikaz kamatne stope na jedinstveni i propisani način radi povećanja transparentnosti u pogledu troškova kod zaduživanja jer daje precizniji i sveobuhvatniji prikaz cijene kredita. Odluka obvezuje kreditne institucije (ne i ostale zajmodavce) na izračun efektivne kamatne stope uz predočenje iste javnosti i klijentima. To znači da su banke i ostale kreditne institucije obvezne iskazati visinu efektivne kamatne stope u svojim promotivnim aktivnostima koje se odnose na oglašavanje i prodaju kredita, a isto tako su dužne prije zaključenja ugovora o kreditu korisniku kredita uručiti informativni obrazac koji sadrži jasno iskazanu efektivnu kamatnu stopu.

3.1. Maksimalna efektivna kamatna stopa

Maksimalna efektivna kamatna stopa za potrošačke kredite koja se korisniku kredita može naplatiti jednaka je stopi zakonskih zateznih kamata za ostale odnose (koji nisu poslovne transakcije niti su trgovački ugovori odnosno ugovori između trgovaca i osoba javnog prava) uvećanoj za dva postotna poena.²³

Stopa zatezne kamatne stope utvrđuje se na način da se kamatna stopa koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja, koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta, uveća za tri postotna poena.²⁴

²² Odluka o efektivnoj kamatnoj stopi, Narodne novine br. 105/17 i 91/22, čl. 3.

²³ Zakon o potrošačkom kreditiranju, Narodne novine br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15, 52/16 i 128/22, čl. 20.a

²⁴ Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22 i 156/22, čl. 29.

3.2. Troškovi koji ulaze u izračun efektivne kamatne stope

Osnovna namjena izračuna efektivne kamatne stope jest pružanje informacije potrošaču o ukupnim troškovima kredita koje potrošač mora platiti u vezi sa ugovorom o kreditu. Na visinu efektivne kamatne stope utječe:

- visina nominalne kamatne stope,
- visina različitih naknada koje je primatelj kredita dužan platiti u procesu odobravanja kredita i
- visina instrumenata osiguranja kredita.²⁵

Zakonom o potrošačkom kreditiranju propisano je da „ukupni troškovi kredita za potrošača uključuju kamate, naknade, poreze i sve druge naknade koje potrošač mora platiti u vezi s ugovorom o kreditu te koji su poznati vjerovniku“, a „ukupan iznos koji plaća potrošač jest zbroj ukupnog iznosa kredita i ukupnih troškova kredita za potrošača.“²⁶ U ukupne troškove kredita ubrajaju se i troškovi upravljanja računom na kojemu su vidljive i transakcije uplata i iskorišteni iznos kredita i drugi povezani troškovi osim ako je otvaranje računa opcionalno i ako su troškovi računa jasno i zasebno pokazani u ugovoru o kreditu ili u kojemu drugom ugovoru sklopljenim s korisnikom kredita.²⁷ Odlukom o efektivnoj kamatnoj stopi propisano je i uključenje troškova osiguranja otplate kredita putem polica osiguranja, koje snosi korisnik kredita i koji su uvjet za odobravanje kredita u izračun efektivne kamatne stope.²⁸

Troškovi koji ne ulaze u izračun efektivne kamatne stope su zatezne kamate koje je korisnik kredita dužan platiti za nepoštovanje obveza ugovora o kreditu, zatim naknade javnog bilježnika i drugi troškovi kao što su poštarine, telegrami i slično. U izračun efektivne kamatne stope ne ulaze ni dodatne ponuđene usluge banke ako je primatelj kredita unaprijed informiran o navedenoj usluzi i u bilo kojem trenutku trajanja ugovora ima mogućnost odustati od iste bez dodatnih troškova i bez utjecaja na ugovor o kreditu.²⁹ Nakon sklapanja ugovora o kreditu, kreditnoj instituciji nije dopušteno uvođenje novih naknada.

²⁵ Šegota, A. (2012) *Financijska matematika: Efektivni kamatnjak*. Rijeka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, str. 122.

²⁶ Zakon o potrošačkom kreditiranju, Narodne novine br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15, 52/16 i 128/22, čl. 2.

²⁷ Zakon o potrošačkom kreditiranju, Narodne novine br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15, 52/16 i 128/22, čl. 20.

²⁸ Odluka o efektivnoj kamatnoj stopi, Narodne novine br. 105/17 i 91/22, čl. 6.

²⁹ <https://www.progreso.hr/blog/efektivna-kamatna-stop-a-eks/> [28.4.2023.]

3.3. Metodologija izračuna efektivne kamatne stope

Izračun efektivne kamatne stope temelji se na pretpostavci da će odredbe ugovora u trenutku izračuna biti jednake tokom cijelog razdoblja i da će obje ugovorne strane ispunjavati svoje obveze prema uvjetima i rokovima iz ugovora. Ako se radi o ugovoru o kreditu s promjenjivom kamatnom stopom i s odredbama o promjenjivosti naknada tijekom ugovora efektivna kamatna stopa izračunati će se na dan sklapanja ugovora uz pretpostavku da će kamatna stopa i ostali troškovi ostati fiksni u odnosu na razinu utvrđenu na dan sklapanja ugovora.³⁰

Za izračun efektivne kamatne stope, primjenjuje se dekurzivni način obračuna kamata pri kojem se kamata obračunava i pribraja glavnici na kraju obračunskog razdoblja i složeni kamatni račun (kamata se računa na glavnici uvećanu za kamate iz prethodnog razdoblja). „Osnovna jednadžba kojom se izračunava efektivna kamatna stopa izjednačuje na godišnjoj razini ukupnu sadašnju vrijednost povlačenja tranše s jedne strane i ukupnu sadašnju vrijednost otplate i uplaćenih naknada s druge strane, tj:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1+X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1+X)^{-S_l}, \quad (1)$$

gdje oznake imaju sljedeća značenja:

X = EKS,

m = broj posljednjeg povlačenja tranše,

k = broj povlačenja tranše, dakle $1 \leq k \leq m$,

C_k = iznos povlačenja tranše k ,

t_k = razdoblje, izraženo u godinama i dijelovima godine, između datuma prvog povlačenja tranše i datuma svakog sljedećeg povlačenja tranše,

dakle $t_1 = 0$,

m' = broj posljednje otplate ili uplate naknada,

l = broj otplate ili uplate naknada,

D_l = iznos otplate ili uplate naknada,

S_l = razdoblje, izraženo u godinama i dijelovima godine, između datuma prvog povlačenja tranše i datuma svake otplate ili uplate naknade.³¹

³⁰ Odluka o efektivnoj kamatnoj stopi, Narodne novine br. 105/17 i 91/22, čl. 6.

³¹ Odluka o efektivnoj kamatnoj stopi, Narodne novine br. 105/17 i 91/22, čl. 5.

„Jednadžba se može drugačije napisati pomoću jedinstvenog iznosa i koncepta tokova (A_k), koji će biti pozitivni ili negativni, odnosno isplaćeni i primljeni tijekom razdoblja od 1 do n , izraženih u godinama, tj:

$$S = \sum_{k=1}^n A_k(1+X)^{-tk}, \quad (2)$$

pri čemu S označuje sadašnje stanje tokova. Ako je cilj održati ekvivalentnost tokova, vrijednost će biti nula.“³²

„Efektivna kamatna stopa prilagođena za utjecaj novčanog pologa i police mješovitog životnog osiguranja dobiva se kao umnožak efektivne kamatne stope i korektivnog faktora. Korektivni faktor je kvocijent ukupnih diskontiranih isplata kredita i ukupnih diskontiranih isplata kredita umanjenih za ukupne diskontirane tokove novčanog pologa ili police mješovitog životnog osiguranja. Korektivni faktor ne može biti manji od jedan. Efektivna kamatna stopa prilagođena za utjecaj novčanog pologa i police mješovitog životnog osiguranja izračunava se prema formulama:

$$EKS^* = EKS \times KF, \quad (3)$$

$$KF = \max \left\{ 1, \frac{UDIK}{UDIK-UDTSP} \right\}, \quad (4)$$

gdje oznake imaju sljedeća značenja:

EKS^* = efektivna kamatna stopa prilagođena za utjecaj novčanog pologa ili police mješovitoga životnog osiguranja,

EKS = efektivna kamatna stopa,

KF = korektivni faktor,

$UDIK$ = ukupne diskontirane isplate kredita,

$UDTSP$ = ukupni diskontirani tokovi novčanog pologa ili police mješovitoga životnog osiguranja.”³³

³² Odluka o efektivnoj kamatnoj stopi, Narodne novine br. 105/17 i 91/22, čl. 5.

³³ Odluka o efektivnoj kamatnoj stopi, Narodne novine br. 105/17 i 91/22, čl. 6.

3.4. Primjer izračuna efektivne kamatne stope

Zbog složenosti metodologije za izračun efektivne kamatne stope (može se dogoditi da rješenje gornjih jednadžbi nije uvijek jedinstveno),³⁴ izračun će se prikazati na pojednostavljenom primjeru u kojem će se efektivna kamatna stopa izračunati pomoću programa MS Excel i njegove makro funkcije GoalSeek.³⁵

Primjer:

Ugovoren je gotovinski kredit iznosa 200.000,00 EUR, uz nominalnu, godišnju i dekurzivnu kamatnu stopu od 10% i rokom otplate od jedne godine. Kredit se otplaćuje jednakim mjesečnim anuitetima. Datum odobrenja kredita je 31.12.2022. Obračun kamata je složen i primjenjuje se komforna kamatna stopa. Sigurnosni polog je 20% odobrenog kredita, ukamaćuje se po godišnjoj stopi od 2% i vraća se korisniku kredita na dan uplate posljednjeg anuiteta.

Pri izračunu anuiteta i izrade otplatnog plana kredita korištene su sljedeće oznake:

C - iznos kredita

p - nominalna dekurzivna kamatna stopa

n - broj termina otplate

a – iznos jednakih anuiteta

$r = 1 + \frac{p}{100}$ - nominalni dekurzivni kamatni faktor

U navedenom primjeru je:

C = 200.000,00 EUR

p = 10% godišnje

n= 12

³⁴ Šego, B. (2008) *Financijska matematika: Efektivna kamatna stopa*. Zagreb: Zgombić i Partneri- nakladništvo i informatika d.o.o., str 342. - 361.

³⁵ Čulinović-Herc, E. i Dimitrić, M. (2006) *Način obračuna kamatne stope kod potrošačkog zajma - otvorena pitanja hrvatskog prava i financijske prakse*. U: Rittossa, D., ur., *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*. Rijeka: Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, str. 57. – 86.

S obzirom da se nominalna kamatna stopa i razdoblje ukamaćivanja moraju odnositi na jednako razdoblje potrebno je godišnju nominalnu kamatnu stopu svesti na razdoblje ukamaćivanja koje je u ovom primjeru jedan mjesec, odnosno izračunati odgovarajuću mjesečnu, dekurzivnu i komfornu kamatnu stopu p' prema izrazu:

$$p' = 100 \cdot \left[\left(1 + \frac{p}{100} \right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right], \quad (5)$$

gdje je m broj koji označava koliko puta se obračunaju kamate u osnovnom vremenskom razdoblju.

U gornjem primjeru je $m=12$, a odgovarajuća komforna kamatna stopa je:

$$p' = 100 \cdot \left[\left(1 + \frac{10}{100} \right)^{\frac{1}{12}} - 1 \right] = 0,797414.$$

Komforna mjesečna dekurzivna kamatna stopa p' koristi se zatim za izračun komfornog mjesečnog kamatnog faktora r' i nominalno jednakih mjesečnih anuiteta:

$$r' = 1 + \frac{p'}{100} = 1 + \frac{0,797414}{100} = 1,00797414,$$

$$a = C \cdot \frac{(r')^n \cdot (r' - 1)}{(r')^n - 1} = 200.000 \cdot \frac{1,00797414^{12} \cdot (1,00797414 - 1)}{1,00797414^{12} - 1} = 17.543,11 \text{ EUR.}$$

U otplatnom planu se kamata u svakom terminu otplate obračunava na ostatak duga iz prethodnog termina jer se radi o složenom i dekurzivnom obračunu kamata, a otplatna kvota je jednaka razlici između anuiteta i kamate. Ostatak duga na kraju termina otplate dobije se kao razlika ostatka duga u prethodnom i otplatne kvote u tekućem terminu.

Otplatni plan za kredit iz primjera dan je u Tablici 1.

Tablica 1. Otplatni plan kredita

Datum	Anuitet	Kamata	Otplatna kvota	Ostatak duga
31.12.2022.				200.000,00
31.1.2023.	17.543,11	1.594,83	15.948,28	184.051,72
28.2.2023.	17.543,11	1.467,65	16.075,46	167.976,26
31.3.2023.	17.543,11	1.339,47	16.203,64	151.772,62
30.4.2023.	17.543,11	1.210,26	16.332,85	135.439,77
31.5.2023.	17.543,11	1.080,02	16.463,09	118.976,68
30.6.2023.	17.543,11	948,74	16.594,37	102.382,31
31.7.2023.	17.543,11	816,41	16.726,70	85.655,61
31.8.2023.	17.543,11	683,03	16.860,08	68.795,53
30.9.2023.	17.543,11	548,59	16.994,52	51.801,01
31.10.2023.	17.543,11	413,07	17.130,04	34.670,97
30.11.2023.	17.543,11	276,47	17.266,64	17.404,33
31.12.2023.	17.543,11	138,78	17.404,33	0,00
Ukupno	210.517,32	10.517,32	200.000,00	

Izvor: Izračun autorice prema postupku iz Čulinović-Herc, E. i Dimitrić, M. (2006) *Način obračuna kamatne stope kod potrošačkog zajma - otvorena pitanja hrvatskog prava i financijske prakse*. U: Rittossa, D., ur., Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Rijeka: Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, str. 57. – 86.

Sigurnosni polog ukamaćen je po godišnjoj kamatnoj stopi od 2% i iznosi 20.400,00 EUR.

U Tablici 2. prikazani su neto novčani tokovi trenutnih i budućih isplata i uplata vezanih uz kredit koji su diskontirani postotnom godišnjom stopom na način da njihova neto sadašnja vrijednost iznosi nula. Postotna godišnja stopa koja izjednačuje neto novčani tok s nulom izračunata je pomoću MS Excel-a i iznosi 11,83%.

Tablica 2. Otplatna lista s izračunatom postotnom godišnjom stopom

Datum	Opis	Novčani tok	Diskontirani novčani tok (11,83%)	Diskontirana isplata kredita	Diskontirani tokovi sigurnosnog pologa
31.12.2022.	Isplata kredita	-200.000,00	-200.000,00	200.000,00	
31.12.2022.	Sigurnosni polog	20.000,00			20.000,00
31.1.2023.	1. anuitet	17.543,11	17.380,30		
28.2.2023.	2. anuitet	17.543,11	17.219,01		
31.3.2023.	3. anuitet	17.543,11	17.059,21		
30.4.2023.	4. anuitet	17.543,11	16.900,89		
31.5.2023.	5. anuitet	17.543,11	16.744,04		
30.6.2023.	6. anuitet	17.543,11	16.588,65		
31.7.2023.	7. anuitet	17.543,11	16.434,70		
31.8.2023.	8. anuitet	17.543,11	16.282,17		
30.9.2023.	9. anuitet	17.543,11	16.131,07		
31.10.2023.	10. anuitet	17.543,11	15.981,37		
30.11.2023.	11. anuitet	17.543,11	15.833,06		
31.12.2023.	12. anuitet	17.543,11	15.686,12		
31.12.2023.	Povrat sigurnosnog pologa	-20.400,00			-18.240,60
UKUPNO:			0	200.000,00	2.159,40

Izvor: Izračun autorice prema postupku iz Čulinović-Herc, E. i Dimitrić, M. (2006) *Način obračuna kamatne stope kod potrošačkog zajma - otvorena pitanja hrvatskog prava i financijske prakse*. U: Rittossa, D., ur., Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Rijeka: Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, str. 57. – 86.

Prema propisanoj metodologiji postotna godišnja stopa se dodatno mora prilagoditi jednokratnim ekvivalentom utjecaja diskontiranih novčanih primitaka i izdataka po osnovi novčanog pologa koji služi za osiguranje naplate kredita.

Iz izraza (4) slijedi da je korektivni faktor:

$$KF = \frac{200.000,00}{200.000,00 - 2.159,40} = 1,0109,$$

a odgovarajuća kamatna stopa se dobije primjenom formule (3) i jednaka je:

$$EKS^* = 11,83 \times 1,0109 = 11,96.$$

Iz riješenog primjera vidljivo je da je početna godišnja nominalna kamatna stopa od 10% uvećana na 11,83 % godišnje stope zbog troška sigurnosnog pologa, a zatim se dodatno morala korigirati sukladno metodologiji izračuna efektivne kamatne stope. Nakon dodatnog korigiranja zbog utjecaja sigurnosnog pologa uvećana je sa 11,83% na 11,96 %.

4. USPOREDBA PONUDE GOTOVINSKIH KREDITA NA TEMELJU EFEKTIVNE KAMATNE STOPE

Potrošačima se na tržištu nudi veliki broj kredita. Ovo se naročito odnosi na nenamjenske gotovinske kredite koji su dostupni najvećem dijelu potrošača, a uz to glavna karakteristika im je jednostavan i brz postupak odobravanja. Okruženi brojnim ponudama i reklama, potrošaču je prilikom odabira teško uočiti koji je najpovoljniji kredit i pri tom razumjeti uvjete i procedure kreditiranja. Zbog toga su kreditne institucije dužne, u svrhu zaštite potrošača, za svaku uslugu koju ima u ponudi, staviti na raspolaganje jasne i razumljive informacije. Za gotovinske kredite ove informacije su dostupne kao Opće informacije o gotovinskim kreditima koje sadržavaju jasne i razumljive informacije o kreditnoj usluzi. Opće informacije o gotovinskim kreditima moraju biti dostupne potrošačima u poslovnim prostorijama u kojima im se pružaju usluge, a mogu biti dostupne na nekim drugim trajnim medijima ili u elektroničkom obliku.³⁶ Podaci koji se navode u općim informacijama o gotovinskim kreditima su (Prilog 1.):

- informacije o kreditnoj instituciji,
- glavne značajke proizvoda: korisnik kredita, valuta kredita, iznos kredita, rok otplate, kamatna stopa (nominalna i efektivna), način obračuna kamate, instrumenti osiguranja, isplata kredita, način otplate kredita, naknada za obradu kreditnog zahtjeva, uvjeti za prijevremenu otplatu kredita, zatezne kamate, ostale naknade koje proizlaze iz ugovora o kreditu, ostali troškovi, uvjeti za korištenje prava na odustanak od kredita, osnovna dokumentacija za realizaciju kredita,
- reprezentativni primjer kredita,
- moguće posljedice neispunjenja ugovornih obveza,
- predviđeni redoslijed aktiviranja instrumenata osiguranja,
- pravo na besplatan primjerak nacрта ugovora o kreditu,
- postupak za procjenu kreditne sposobnosti,
- razdoblje do kada vrijede opće informacije,
- opći uvjeti poslovanja,
- dostupnost dodatnih informacija,
- način podnošenja prigovora i
- tijelo mjerodavno za nadzor kreditne institucije.

³⁶ Zakon o kreditnim institucijama, Narodne novine br. 159/13, 19/15, 102/15, 15/18, 70/19, 47/20, 146/20 i 151/22, čl. 301.

4.1. Usporedba reprezentativnih primjera gotovinskih kredita

Kreditne institucije su, prilikom oglašavanja koje se odnosi na kredite, dužne na jasan i vidljiv način putem reprezentativnog primjera prikazati podatke koji sadržavaju opće informacije o kreditnoj usluzi, a to su: kamatnu stopu s pojedinostima o svim naknadama uključenim u ukupne troškove kredita za potrošača, iznos kredita, efektivnu kamatnu stopu, trajanje ugovora o kreditu, cijenu za gotovinu i iznos predujma, kad je posrijedi kredit u obliku odgode plaćanja za određene proizvode ili usluge vjerovnika, ukupan iznos koji potrošač treba platiti i iznos obroka.

Reprezentativni primjer gotovinskih kredita sastavni je dio Općih informacija o gotovinskim kreditima i zbog svoje dostupnosti mogu biti polazna točka potrošaču za razmatranje i usporedbu kredita, analizu najpovoljnijih kredita i donošenje odluke s kojom kreditnom institucijom sklopiti ugovor o kreditu.

U nastavku su prikazani reprezentativni primjeri nenamjenskih gotovinskih kredita koje nude OTP banka, Privredna banka Zagreb i Zagrebačka banka.

4.1.1. Nenamjenski gotovinski kredit u OTP banci

OTP banka nudi nenamjenske gotovinske kredite u ukupnom iznosu kredita od 1.000,00 EUR do 40.000,00 EUR. Rok otplate kredita je od jedne do deset godina. Trajanje ugovora o kreditu može biti od 36 do 120 mjeseci. Kredit se otplaćuje u jednakim mjesečnim anuitetima. Kamatna stopa je fiksna, godišnja od 5,99% do 6,69 % a ovisi o individualnom odnosu s klijentom. Obračunava se primjenom relativne, proporcionalne metode. Instrumenti osiguranja su kreditno sposoban korisnik kredita/solidarni dužnik, zadužnica i izjava o zapljeni po pristanku dužnika. Efektivna kamatna stopa izračunata je na iznos kredita od 10.000,00 EUR, uz rok otplate od 7 godina uz pripadajuću kamatnu stopu te bez naknade za obradu kredita. U izračun su uključeni mjesečni troškovi vođenja tekućeg računa u iznosu 1,59 EUR te interkalarne kamate za jedan mjesec. Ukupan iznos za otplatu uključuje iznos glavnice kredita te kamate obračunate do kraja otplate kredita uvećane za iznos interkalarne kamate za razdoblje od mjesec dana.³⁷

U Tablici 3. prikazan je reprezentativni primjer kredita.

³⁷ <https://www.otpbanka.hr/gradani/gotovinski-krediti-s-fiksnom-kamatnom-stopom-u-eurima> [29.4.2023.]

Tablica 3. OTP - reprezentativni primjer kredita

Iznos kredita:	10.000,00 EUR
Rok otplate kredita	7 godina
Naknada za obradu kredita	bez naknade
Kamatna stopa	6,49%
Efektivna kamatna stopa	7,03%
Mjesečni anuitet	148 EUR
Broj obroka/anuiteta	84
Interkalarna kamata	57 EUR
Ukupan iznos za otplatu	12.526,00 EUR

Izvor: <https://www.otpbanka.hr/gradani/gotovinski-kredit-s-fiksnom-kamatnom-stopom-u-eurima> [29.4.2023.]

4.1.2. Nenamjenski gotovinski kredit u Privrednoj banci Zagreb

Privredna banka Zagreb nudi nenamjenske kredite u ukupnom iznosu kredita od 2.000,00 EUR do 40.000,00 EUR. Iznos kredita ovisi o kreditnoj sposobnosti klijenta, individualnom odnosu klijenta sa bankom, te ukupnoj izloženosti klijenta. Rok otplate je od 13 do 120 mjeseci. Trajanje ugovora o kreditu može biti od 36 do 120 mjeseci. Kredit se otplaćuje u jednakim mjesečnim anuitetima ili mjesečnim ratama. Visina kamatne stopa je od 5,78% do 6,68% godišnje, fiksno, a ovisi o individualnom odnosu banke s klijentom, te uvjetima kredita. Metoda obračuna kamate je dekurzivna i proporcionalna. Obvezni instrumenti osiguranja su izjava o zaplijeni po pristanku dužnika i zadužnica izdana od svih sudionika u kreditu (korisnik kredita, solidarni dužnik ili solidarni jamac). Efektivna kamatna stopa je izračunata na iznos kredita od 10.000,00 EUR, visinu nominalne kamatne stope od 6,68% i uz rok otplate od 7 godina. U izračun efektivne kamatne stope uključena je interkalarna kamata za mjesec dana. Ukupan iznos za otplatu uključuje iznos glavnice kredita te kamate obračunate do kraja otplate kredita uvećane za iznos interkalarne kamate za razdoblje od mjesec dana.³⁸

U Tablici 4. je prikazan reprezentativan primjer kredita.

³⁸ <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html> [29.4.2023.]

Tablica 4. Privredna banka Zagreb - reprezentativni primjer kredita

Traženi iznos kredita:	10.000,00 EUR
Rok otplate kredita:	7 godina
Iznos naknade:	bez naknade
Kamatna stopa:	6,68%
Efektivna kamatna stopa:	6,88%
Ukupan iznos kamate za razdoblje otplate:	2.602,42 EUR
Mjesečni anuitet:	149,37 EUR
Ukupan iznos koji plaća potrošač:	12.602,42 EUR

Izvor: <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html> [29.4.2023.]

4.1.3. Nenamjenski gotovinski kredit u Zagrebačkoj banci

Zagrebačka banka nudi nenamjenske kredite u ukupnom iznosu kredita od 1.500,00 EUR do 40.000,00 EUR. Rok otplate je od 13 do 120 mjeseci i dodatno ovisi o poslovnom odnosu klijenta i procjeni njegovog kreditnog rizika i ugovorenim instrumentima naplate. Kredit se otplaćuje u jednakim mjesečnim anuitetima. Visina kamatne stopa je od 6,19% (efektivna kamatna stopa 6,38%) godišnje, fiksno, za rok otplate kredita od 13 do 60 mjeseci, a 5,99% (efektivna kamatna stopa 6,16%) godišnje, fiksno, za rok otplate kredita od 61 do 120 mjeseci. Kamata se obračunava primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka. Izjava o zaplijeni po pristanku dužnika i zadužnica obvezni su za sve sudionike u kreditnom odnosu (korisnik kredita, solidarni dužnik ili solidarni jamac).

Efektivna kamatna stopa izračunata je za kredit u iznosu od 10.000,00 EUR uz rok otplate od 84 mjeseca, fiksnu kamatnu stopu 5,99%, i uz trošak vođenja tekućeg računa u eurima te anuitetsku otplatu. Ukupni iznos otplate sadržava obračun interkalarne kamate za jedan mjesec te trošak vođenja tekućeg računa za jedan mjesec.³⁹

U Tablici 5. dan je reprezentativan primjer kredita.

³⁹ <https://www.zaba.hr/home/m-kredit#pan4> [29.4.2023.]

Tablica 5. Zagrebačka banka - reprezentativan primjer kredita

Iznos kredita:	10.000,00 EUR
Rok otplate/ broj mjesečnih obroka	7 godina/ 84 mjeseci
Kamatna stopa	5,99%
Efektivna kamatna stopa	6,16%
Mjesečni anuitet	146,05 EUR
Kamata tijekom razdoblja otplate	2.316,76 EUR
Premija osiguranja otplate kredita	-
Dodatni troškovi (trošak vođenja tekućeg računa)	1,59 EUR
Ukupni iznos otplate (glavnica, kamata, premija osiguranja)	12.318,35 EUR

Izvor: <https://www.zaba.hr/home/m-kredit#pan4> [29.4.2023.]

4.1.4. Usporedba nenamjenskih gotovinskih kredita

Na temelju podataka reprezentativnih primjera kredita OTP banke, Privredne banke Zagreb i Zagrebačke banke izvršena je njihova usporedba sa stajališta nominalne kamatne stope, efektivne kamatne stope, mjesečnog anuiteta i ukupnog iznosa za otplatu. Usporedba je prikazana Tablicom 6.

Tablica 6. Usporedba nenamjenskih gotovinskih kredita

	OTP	PBZ	ZABA
Iznos kredita	10.000,00 EUR	10.000,00EUR	10.000,00 EUR
Rok otplate	84 mjeseci	84 mjeseci	84 mjeseci
Nominalna kamatna stopa	6,49%	5,78%	5,99%
Efektivna kamatna stopa	7,03%	5,93%	6,16%
Mjesečni anuitet	148 EUR	145,03 EUR	146,05 EUR
Ukupan iznos otplate	12.526,00 EUR	12.231,08 EUR	12.318,35 EUR

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz: <https://www.otpbanka.hr/gradani/gotovinski-kredit-s-fiksnom-kamatnom-stopom-u-eurima>, [29.4.2023.], <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html> [29.4.2023.] i <https://www.zaba.hr/home/m-kredit#pan4> [29.4.2023.]

Podaci se odnose na kredit istog iznosa od 10.000,00 EUR i istog roka otplate od 7 godina (84 mjeseca). Nenamjenski gotovinski kredit Privredne banke Zagreb ima najnižu efektivnu kamatnu stopu, a samim time ima i najniži ukupni finalni trošak što je vidljivo iz podataka o ukupnom iznosu otplate. Temeljem toga može se reći da je uvid u efektivnu kamatnu stopu početni i važni korak u analizi i odabiru najpovoljnije ponude kredita.

4.2. Usporedba nenamjenskih kredita sa ugovorenim ili bez ugovorenog instrumenta osiguranja

Više puta je naglašeno kako efektivna kamatna stopa predstavlja ukupnu cijenu kredita i prema tome niža efektivna stopa značila bi povoljniji kredit. No ipak prilikom odabira kredita, osim same efektivne kamatne stope, uvijek bi trebalo sagledati i ostale uvjete kreditiranja. Navedeno je vidljivo iz slijedećeg primjera u kojem je uspoređena ponuda nenamjenskih kredita Privredne banke Zagreb i to standardnog nenamjenskog kredita i nenamjenskog kredita uz osiguranje korisnika kredita.

Potrošačima se nudi standardni nenamjenski kredit iznosa od 10.000,00 EUR i roka otplate od 7 godina uz visinu godišnje nominalne kamatne stope od 6,68%, godišnje efektivne kamatne stope 6,88%, a ukupan iznos koji plaća potrošač je 12.602,42 EUR.

Nenamjenski kredit uz osiguranje otplate kredita iznosa od 10.000,00 EUR i jednakog roka otplate nudi se uz povoljniju godišnju nominalnu kamatnu stopu od 5,59% ali uz jednokratno plaćanje premije police u iznosu od 514,92 EUR. Premija osiguranja, koja je uključena u izračun godišnje efektivne kamatne stope uvećala ju je u odnosu na standardni nenamjenski kredit sa 6,88% na 7,41%.

Uspoređujući ova dva kredita samo sa stajališta efektivne kamatne stope može se zaključiti da je standardni nenamjenski kredit povoljniji u odnosu na kredit sa ugovorenim životnim osiguranjem korisnika kredita. No, uspoređujući ostale podatke (Tablica 7.) vidljivo je da kod kredita sa višom efektivnom kamatnom stopom banka nudi povoljniju nominalnu kamatnu stopu zbog čega bi potrošač sveukupno platio manje kamata za isti iznos kredita, kredit bi bio osiguran, a ukupan iznos za otplatu približno je isti kao i kod standardnog kredita bez osiguranja korisnika kredita.

Tablica 7. Usporedba nenamjenskih gotovinskih kredita PBZ-a, sa ili bez ugovorenog CPI

	Standardni nenamjenski kredit	Nenamjenski kredit uz osiguranje korisnika kredita (CPI)
Traženi iznos kredita:	10.000,00 EUR	10.000,00 EUR
Rok otplate kredita:	7 godina	7 godina
Iznos naknade:	bez naknade	bez naknade
Kamatna stopa:	6,68%	5,59%
Premija police osiguranja korisnika nenamjenskog kredita	-	514,92 EUR
Efektivna kamatna stopa:	6,88%	7,41%
Ukupan iznos kamate za razdoblje otplate:	2.602,42 EUR	2.153,25 EUR
Mjesečni anuitet:	149,37 EUR	144,13 EUR
Ukupan iznos koji plaća potrošač:	12.602,42 EUR	12.668,17 EUR

Izvor: <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html> [29.4.2023.]

Viša efektivna kamatna stopa ne znači nužno da se radi o skupljem kreditu i zbog navedenog uvijek treba prilikom usporedbe kredita, osim efektivne kamatne stope, detaljno provjeriti i ostale uvjete ugovora o kreditu.

4.3. Obveza informiranja potrošača prije sklapanja ugovora

Prije nego što potrošači sklope ugovor o kreditiranju, kreditne institucije moraju procijeniti kreditnu sposobnost potrošača, ali isto tako moraju potrošače upoznati o svim važnim podacima i uvjetima ugovora o kreditu i informirati ih o ukupnoj cijeni kredita. Na ovaj način potrošači su zaštićeni od neodgovorne prakse kreditiranja (na primjer skrivanje informacija o uvjetima kredita ili namjerno davanje nepoštenih uvjeta kredita) koja bi ih mogla voditi prezaduženosti i nemogućnosti podmirivanja obveza. Zato su kreditne institucije, osim standardnih informacija koje su banke dužne prilikom oglašavanja prikazati u reprezentativnim primjerima gotovinskih kredita, isto tako u obvezi i pojedinačno informirati potrošače o uvjetima kreditiranja prije prihvaćanja ponude i prije sklapanja ugovora. Ove informacije su personalizirane, što znači da su prilagođene financijskim mogućnostima potrošača i njihovim željama. Potrošač ih može zatražiti od više kreditnih institucija, jer cilj informiranja jest mogućnost i pravo potrošača da

uspoređi ugovore o potrošačkim kreditima koji se nude na tržištu, procjeni njihove učinke i donese informiranu odluku hoće li sklopiti ugovor ili ne. Personalizirane informacije o uvjetima ugovora o kreditu daju se na raspolaganje potrošaču putem Europskog standardiziranog informativnog obrasca (ESIS) koji sadržava sve važne podatke o potrošaču, kreditnom posredniku, glavnim obilježjima kredita, kamatnim stopama, prijevremenoj otplati i slično.⁴⁰

⁴⁰ Odluka o sadržaju i obliku u kojem se potrošaču daju informacije prije ugovaranja pojedine bankovne usluge, Narodne novine broj 107/17 i 91/22, čl. 2.

5. ZAKLJUČAK

Kredit je bankovna usluga koju građani ugovaraju za kupnju određenog dobra ili usluge kada nemaju dovoljno vlastitih sredstava. Građani - potrošači najčešće ugovaraju kredite s kreditnim institucijama - bankama, štednim bankama i stambenim štedionicama, kojim se obvezuju da će posuđeni novac vratiti u određenom vremenskom razdoblju i uz određene uvjete koji uključuju kamatu, odnosno cijenu posudbe kredita. S obzirom da je i sami kredit roba koja se nalazi na tržištu, kao i svaka druga roba ili usluge, prilikom odluke o ugovaranju kredita želi se odabrati onaj najpovoljniji.

Zbog toga je tema ovog rada efektivna kamatna stopa. Ona prikazuje stvarnu cijenu kredita koja osim nominalne kamatne stope uključuje i druge troškove vezane za realizaciju kredita. Cilj rada je objasniti pojam i metodologiju izračuna efektivne kamatne stope. Izvršena je i usporedba ponude gotovinskih kredita različitih kreditnih institucija. Analiza je napravljena usporedbom gotovinskih nenamjenskih kredita koji se nalaze u ponudi OTP banke, Privredne banke Zagreb i Zagrebačke banke. Usporedbom je prikazano kako efektivna kamatna stopa pruža realniji prikaz ukupne cijene kredita i olakšava potrošaču donošenje odluke. Isto tako uspoređeni su krediti jednakih iznosa i roka otplate sa ili bez ugovorene premije osiguranja kredita i to na primjeru kredita koje nudi Privredna banka Zagreb. Iz usporedbe je vidljivo kako potrošač, pri odabiru kredita, osim efektivne kamatne stope, mora uzeti i obzir i druge uvjete i pogodnosti koje kreditna institucija nudi.

Analiza efektivne kamatne stope pokazuje kako je ona važan pojam u pravnim propisima koji uređuju prava i zaštitu potrošača i koji su obvezali kreditne institucije da ih na jasan način informira o uvjetima kreditiranja. Time se, osim zaštite pojedinca, želi očuvati povjerenje potrošača u bankarski sustav koje je preduvjet za stabilnost financijskog sustava.

LITERATURA

1. Babić, Z. i Tomić-Plazibat, N. (2003) *Poslovna matematika: Kamata i kamatna stopa*. 3. izdanje, Split: Ekonomski fakultet Split
2. Čulinović-Herc, E. i Dimitrić, M. (2006) *Način obračuna kamatne stope kod potrošačkog zajma - otvorena pitanja hrvatskog prava i financijske prakse*, 27., str. 57. – 86.
3. Nikolić, N. i Pečarić, M. (2007) *Osnove monetarne ekonomije: Kredit*. Split: Naklada Protuđer
4. Ora, B. (2007) *Poslovno bankarstvo: Kredit i financijska tržišta*. Split: Sveučilište u Splitu
5. Šego, B. (2008) *Financijska matematika: Efektivna kamatna stopa*. Zagreb: Zgombić i Partneri- nakladništvo i informatika d.o.o.
6. Šegota, A.(2012) *Financijska matematika: Efektivni kamatnjak*. Rijeka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Zakoni, pravilnici i odluke

7. Odluka o efektivnoj kamatnoj stopi, Narodne novine br. 105/17 i 91/22
8. Pravilnik o naknadama na potrošačke kredite, Narodne novine br. 15/14
9. Zakon o kreditnim institucijama, Narodne novine br. 159/13, 19/15, 102/15, 15/18, 70/19, 47/20, 146/20 i 151/22
10. Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22 i 156/22
11. Zakon o potrošačkom kreditiranju, Narodne novine br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15, 52/16 i 128/22
12. Zakon o stambenom potrošačkom kreditiranju, Narodne novine br. 101/17 i 128/22

Internet stranice

13. <https://www.hife.hr/abeceda-odgovornosti/instrumenti-osiguranja-kredita-24>
[25.4.2023.]
14. <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/kamate> [25.4.2023.]

15. <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/kredit/vrste-kredita>
[29.4.2023.]
16. ¹ <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/naknade> [25.4.2023.]
17. <https://www.otpbanka.hr/gradani/gotovinski-kredit-s-fiksnom-kamatnom-stopom-u-eurima> [29.4.2023.]
18. <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html> [29.4.2023.]
19. <https://www.progreso.hr/blog/efektivna-kamatna-stop-a-eks/> [28.4.2023.]
20. <https://www.zaba.hr/home/m-kredit#pan4> [29.4.2023.]

POPIS TABLICA

Tablica 1. Otplatni plan kredita.....	18
Tablica 2. Otplatna lista s izračunatom postotnom godišnjom stopom.....	19
Tablica 3. OTP - reprezentativni primjer kredita	23
Tablica 4. Privredna banka Zagreb - reprezentativni primjer kredita	24
Tablica 5. Zagrebačka banka - reprezentativan primjer kredita.....	25
Tablica 6. Usporedba nenamjenskih gotovinskih kredita	25
Tablica 7. Usporedba nenamjenskih gotovinskih kredita PBZ-a, sa ili bez ugovorenog CPI .	27

PRILOZI

Prilog 1. Zagrebačka banka - Opće informacije o gotovinskim kreditima

Informacije o kreditnoj instituciji	
Naziv kreditne institucije	Zagrebačka banka d.d.
Adresa	Trg bana Josipa Jelačića 10, Zagreb
Broj telefona	0800 00 24
Elektronička adresa	zaba@unicreditgroup.zaba.hr
Internetska adresa	www.zaba.hr
Glavna značajka proizvoda	
Korisnik kredita	Fizička osoba (postojeći i novi klijent), rezident, koja udovoljava uvjetima kreditne sposobnosti Banke. U trenutku dospijeca zadnjeg anuiteta klijent sudionik u kreditnom odnosu (dužnik, sudužnik) ne smije biti stariji od 72 godine. Postojeći klijenti mogu predati zahtjev kroz m-zaba aplikaciju ako su korisnici usluge online bankarstva. Postojeći klijenti koji imaju ugovoreno i aktivirano on line bankarstvo (m-zaba), ugovoren m-token i verificiranu e-mail mogu pokrenuti ugovaranje kredita putem udaljenog načina rada (Remote Advisory).
Valuta kredita	Kredit se odobrava u EUR
Iznos kredita	od 1.500 do 40.000 EUR
Rok otplate	od 13 do 120 mjeseci Rok otplate dodatno ovisi o poslovnom odnosu klijenta i procijeni njegova kreditnog rizika i ugovorenim instrumentima naplate.
Kamatna stopa	Rok otplate od 13 do 60 mjeseci: - 6,19% (EKS 6,38%) ¹ fiksna, godišnja
	Rok otplate od 61 do 120 mjeseci: - 5,99% (EKS 6,16%) ² fiksna, godišnja
	¹ Efektivna kamatna stopa (EKS) izračunata za kredit u iznosu od 10.000 EUR, uz rok otplate od 60 mjeseci, fiksnu kamatnu stopu 6,19%, i uz trošak vođenja tekućeg računa u eurima te anuitetsku otplatu.
	² Efektivna kamatna stopa (EKS) izračunata za kredit u iznosu od 10.000 EUR, uz rok otplate od 84 mjeseci, fiksnu kamatnu stopu 5,99%, i uz trošak vođenja tekućeg računa u eurima te anuitetsku otplatu.
Način obračuna kamate	Kamata se obračunava primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka.
Instrumenti osiguranja	Kredit se odobravaju bez instrumenata osiguranja. Zadužnica i Izjava o zapljeni po pristanku dužnika obavezni su za sve sudionike u kreditnom odnosu, osim za kredite do 13.300 EUR na rok otplate do 84 mjeseci za klijente koji su zaposleni na neodređeno minimalno 6 mjeseci i primaju plaću kroz zadnjih 6 mjeseci na račun

	<p>u Banci uz zadovoljavanje internih pravila Zagrebačke banke za procjenu kreditne sposobnosti.</p> <p>Banka ne prihvaća instrumente osiguranja koji se nalaze u drugoj državi članici Europske unije ili trećoj zemlji, odnosno putem kojih se tražbina ne može naplatiti u Republici Hrvatskoj.</p>
Isplata kredita	Nakon sklapanja Ugovora o kreditu i ako je potrebno dostave dokumentacije propisane odstrane Banke kredit se isplaćuje na račun korisnika kredita sukladno uvjetima iz Ugovora o kreditu.
Način otplate kredita	Kredit se otplaćuje u mjesečnim anuitetima. Dospijeće anuiteta je 1. dan u mjesecu, a datum plaćanja kredita može se odabrati u razdoblju od 1. do 15. u mjesecu. Ako je izvršena uplata nedostatna za podmirenje dospjelog duga, njome se prvo podmiruju troškovi, kamata pa potom glavnica.
Naknada za obradu kreditnog zahtjeva	Bez naknade
Prijevremena otplata kredita	<p>Korisnik kredita ima pravo u svakom trenutku prijevremeno ispuniti, djelomično ili u cijelosti, svoje obveze iz ugovora o kreditu. U tom slučaju korisnik kredita ima pravo na smanjenje ukupnih troškova kredita, a smanjenje se sastoji od kamata i drugih troškova koji se odnose na preostalo trajanje ugovora o kreditu.</p> <p>Naknada za prijevremenu otplatu kredita se ne naplaćuje.</p>
Zatezna kamata	Zatezna kamatna stopa je godišnja, promjenjiva sukladno čl. 29. st. 2. Zakona o obveznim odnosima, te je trenutno jednaka kamatnoj stopi koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta, uvećanoj za 3 postotnih poena.
Ostale naknade koje proizlaze iz ugovora o kreditu	Naplaćuju se sukladno Odluci o tarifi naknada za usluge Zagrebačke banke d.d. koja je tijekom otplate kredita promjenjiva sukladno odredbama Metodologije promjene naknada u kreditnom i depozitnom poslovanju s fizičkim osobama.
Ostali troškovi	Ugovor o kreditu ovjerava se kod javnog bilježnika. Korisnik kredita snosi troškove javnog bilježnika sukladno javnobilježničkoj tarifi za trošak ovjere potpisa na Ugovoru o kreditu i solemnizacije Izjave o zapljeni po pristanku dužnika i zadužnice, kao i troškove ovisno o odabranom instrumentu osiguranja.
Pravo na odustanak od ugovora o kreditu	<p>Korisnik kredita ima pravo na odustajanje od kredita unutar razdoblja od 14 dana od dana sklapanja Ugovora, bez navođenja razloga. Obavijest o odustanku od kredita korisnik kredita je dužan dostaviti Banci osobno, u pisanom obliku ili putem javnobilježnički ovjerene obavijesti dostavljene Banci poštom ili na nekom drugom trajnom mediju koji je dostupan Banci.</p> <p>U slučaju odustanka od kredita, korisnik kredita je dužan u roku od 30 dana nakon što je Banci poslao obavijest o odustanku platiti ukupan iznos kredita i redovnu kamatu iz Ugovora od dana isplate kredita korisniku kredita do dana plaćanja, ukoliko je iznos kredita isplaćen.</p>

<p>Osnovna dokumentacija za realizaciju kredita</p>	<p>- Pristupnica, zahtjev za kredit</p> <p>- Preslika osobne iskaznice tražitelja kredita i eventualnog sudužnika</p> <p>- Dokumentacija za dokazivanje osobnih primanja</p> <p>Za kredite koji se odobravaju elektronski kroz on line bankarstvo putem mobilne aplikacije m-zaba bez dokumentacije, temeljem podataka dostupnih iz sustava Banke.</p>			
<p>Reprezentativni primjer</p>	<p>Valuta</p>		<p>EUR</p>	
	<p>Iznos kredita</p>		<p>10.000</p>	
	<p>Rok otplate/ broj mjesečnih obroka</p>		<p>5 godina/ 60 mjeseci</p>	<p>7 godina / 84 mjeseci</p>
	<p>Kamatna stopa</p>		<p>6,19 %</p>	<p>5,99%</p>
	<p>EKS</p>		<p>6,38%</p>	<p>6,16%</p>
	<p>Mjesečni anuitet</p>		<p>194,22</p>	<p>146,05</p>
	<p>Kamata tijekom razdoblja otplate</p>		<p>1.704,29</p>	<p>2.316,76</p>
	<p>Premija osiguranja otplate kredita</p>		<p>-</p>	<p>-</p>
	<p>Dodatni troškovi (trošak vođenja tekućeg računa)</p>		<p>1,59</p>	<p>1,59</p>
	<p>Ukupni iznos otplate (glavnica, kamata, premija osiguranja)</p>		<p>11.705,88</p>	<p>12.318,35</p>
	<p>Ukupni iznos otplate sadržava obračun interkalarne kamate za jedan mjesec uz pretpostavku isplate kredita prvog dana u mjesecu te trošak vođenja tekućeg računa u eurima za jedan mjesec.</p> <p>Kada je za odobravanje ugovora o potrošačkom kreditu ili za odobravanje ugovora o potrošačkom kreditu pod uvjetima pod kojima se nudi na tržištu obvezno sklapanje ugovora o dodatnim uslugama koje se odnose na ugovor o potrošačkom kreditu, posebice o osiguranju, tada se njihov trošak treba uključiti u izračun EKS-a, neovisno o tome je li potrošač sam odabrao tu uslugu između više ponuđenih dodatnih usluga. Smatra se da sklapanje ugovora o dodatnim uslugama nije obvezno ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je potrošač unaprijed informiran i može izabrati u bilo kojem trenutku trajanja ugovornog odnosa između usluga koje je ponudio vjerovnik uključujući i mogućnost zadržavanja istih ugovornih uvjeta, ali bez te dodatne usluge, - potrošač može odustati od dodatne usluge u bilo kojem trenutku ugovornog odnosa i prestati plaćati troškove te dodatne usluge bez dodatnih troškova i utjecaja na uvjete ugovora o kreditu. 			
<p>Moguće posljedice neispunjenja ugovornih obveza</p>	<p>Posljedica izostalih/zakašnjelih uplata može biti nemogućnost daljnjeg dobivanja kredita. U slučaju izostalih/zakašnjelih uplata obračunava se zatezna kamata u visini zakonski zatezne kamatne stope.</p> <p>U slučaju neispunjavanja obveze plaćanja korisnik kredita se obavještava putem poziva na plaćanje i obavijesti čiji trošak se ne naplaćuje.</p> <p>U slučaju otkaza kredita i/ili aktiviranja instrumenata osiguranja i/ili pokretanja postupka prisilne naplate, ovisno o vrsti postupka naplate koji se pokreće u svrhu namirenja dospjele nepodmirene tražbine, korisnik kredita može snositi troškove</p>			

	<p>javnog bilježnika (na ime nagrade za rad i naknade troškova u obavljanju službenih radnji iz djelokruga javnog bilježnika prilikom provedbe ovrhe na imovini ovršenika, u skladu s javnobilježničkom tarifom te posebnim pravilnicima kojima se utvrđuje visina nagrade i naknade troškova javnog bilježnika), predujmove i sudske pristojbe tijekom vođenja sudskih postupaka (u skladu sa Zakonom o sudskim pristojbama i u visini utvrđenoj Tarifom sudskih pristojbi), naknade Financijske agencije za provođenje ovrhe na novčanim sredstvima, odvjetničke troškove te eventualne ostale troškove nastale u postupku naplate.</p>
Predviđeni redoslijed aktiviranja instrumenata osiguranja	<p>Banka će nakon poslanih poziva na plaćanje pokrenuti mjere prisilne naplate i aktiviranje ugovorenih instrumenata osiguranja. Redoslijed naplate ugovorenih instrumenata osiguranja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prijeboj sredstava (s računa korisnika kredita, potom od sudužnika te jamca) 2. Izjava o zapljeni po pristanku dužnika (izdana od korisnika kredita, potom od sudužnika te jamca) 3. Zadužnica (izdana od korisnika kredita, potom od sudužnika te jamca) 4. Podmirenje potraživanja iz odabranog instrumenta osiguranja 5. Pokretanje ovršnog postupka na cjelokupnoj imovini korisnika kredita, sudužnika i jamaca (pokretnine i nekretnine)
Pravo na besplatan primjerak nacрта ugovora o kreditu	Korisnik kredita, na vlastiti zahtjev, ima pravo na besplatan primjerak nacрта Ugovora o kreditu.
Kreditna sposobnost	Banka će pristupiti postupku odobravanja kredita po uvidu u relevantne informacije te dostavi od strane korisnika kredita svih informacija potrebnih za procjenu kreditne sposobnosti.
Razdoblje do kada vrijede ove informacije	Ove Opće informacije važeće su od 1. ožujka 2023. i vrijede sve do donošenja odluke o ukidanju ove usluge ili izmjene uvjeta pod kojima se ona pruža odnosno izmjene zakonskih propisa.
Opći uvjeti poslovanja	
	Na ugovorni odnos primjenjuju se Opći uvjeti poslovanja Zagrebačke banke d.d. i Opći uvjeti promjene kamatnih stopa Zagrebačke banke d.d. u kreditnom poslovanju s domaćim i stranim fizičkim osobama.
Dostupnost dodatnih informacija	
	<p>U slučaju dodatnih upita, informacije su dostupne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • u poslovnica Zagrebačke banke d.d., na www.zaba.hr i putem besplatnog telefona 0800 00 24.
Način iznošenja prigovora	

	<p>Osobno u najbližoj poslovnici, poštom na adresu: Zagrebačka banka d.d., Kontakt centar, Samoborska 145,10090 Zagreb, e-mailom: zaba@unicreditgroup.zaba.hr ili na www.zaba.hr.</p> <p>Banka će u skladu s važećim propisima izdati Potvrdu o primitku prigovora i očitovati se u roku od 15 (petnaest) dana od dana zaprimanja prigovora, osim u slučaju da je zakonskim propisom, vezano uz prigovore, za pojedinu uslugu propisan drugačiji rok.</p>
Tijelo mjerodavno za nadzor kreditne institucije	
Naziv tijela	Hrvatska narodna banka
Adresa	www.hnb.hr
Fizička adresa	Trg hrvatskih velikana 2, Zagreb

Izvor: <https://www.zaba.hr/home/m-kredit#pan4> [30.4.2023.]